

УДК 342.7 (477)

Кириченко В. М.¹ Мусійченко П. А.²

¹канд. істор. наук, доц. ЗНТУ

²студ. гр. БАД-538

ПРАВО НА ПРАЦЮ ОСІБ ІЗ ЗНИЖЕНОЮ ПРАЦЕЗДАТНІСТЮ

В умовах ринкової економіки це право потребує переосмислення з правових і моральних чинників суспільства, а також посилення гарантій

працевлаштування осіб із зниженою працездатністю та виявлення проблемних питань у цій сфері та шляхів їх вирішення.

Слід зазначити, що до загальних гарантій реалізації права на працю при працевлаштуванні належать: безоплатне сприяння у підборі підходящої роботи і працевлаштуванні відповідно до покликання, здібностей, професійної підготовки, освіти, з урахуванням суспільних потреб, всіма доступними засобами, включаючи професійну орієнтацію і перепідготовку п.в) ч. 1 ст. 4 Закону України «Про зайнятість населення»; забезпечення першим робочим місцем молоді та надання роботи за фахом молодим спеціалістам (ст. 197 КЗпП України та ст. 7 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні»), заборона необгрунтованої відмови у прийнятті на роботу (ст. 22 КЗпП України) ч. 1 ст. 4 Закону України «Про зайнятість населення»).

При цьому, особливу увагу необхідно звернути на гарантії встановлені щодо осіб зі зниженою працездатністю. Так, ст. 24 Закону України «Про реабілітацію інвалідів в Україні» йде мова ще й про раціональне працевлаштування та психологічну підтримку в процесі професійної адаптації до виробничих умов в процесі трудової реабілітації осіб із зниженою працездатністю. У той же час, цей закон не дає нам визначення поняття «раціональне працевлаштування», під яким слід розуміти поновлення трудової діяльності інваліда за колишньою або новою професією. Відповідно до ст. 2 Закону України «Про зайнятість населення» безробітними визнаються інваліди, які не досягли пенсійного віку, не працюють та зареєстровані як такі, що шукають роботу. Згідно ж Порядку реєстрації, перереєстрації та ведення обліку громадян, які шукають роботу, і безробітні особи із зниженою працездатністю реєструються і приймаються на облік в загальному порядку. На нашу думку необхідно внести зміни до порядку щодо особливої процедури реєстрації осіб із зниженою працездатністю, яка б полегшувала і мінімізувала знаходження вказаної категорії осіб у центрах зайнятості, а також визначення того, що набуття права на пенсію по інвалідності не є підставою для зняття таких осіб з обліку.

Стосовно забезпечення молоді першим робочим місцем та надання роботи за фахом молодим спеціалістам, необхідно підкреслити, що відповідно до ст. 197 КЗпП України та ч. 2 ст. 7 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» держава повинна забезпечувати працездатній молоді надання першого робочого місця на строк не менше двох років після закінчення або припинення навчання у загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладах, завершення професійної підготовки і перепідготовки, а також після звільнення зі строкової військової або альтернативної (невійськової) служби. Особи із зниженою працездатністю нарівні з іншими володіють вказаною

гарантією. При цьому, у ч. 5 ст. 7 зазначеного Закону встановлено, що працевлаштування молоді з інвалідністю здійснюється в межах нормативів робочих місць для забезпечення працевлаштування інвалідів, визначених згідно із Законом України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», а ст. 24 передбачає, що після закінчення навчального закладу інвалідам надається право вибору місця роботи з наявних варіантів або надається за їх бажанням право вільного працевлаштування. Частиною 12 ст. 7 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» визначено, що держава гарантує надання роботи за фахом на період не менше трьох років молодим спеціалістам-випускникам державних професійно-технічних та вищих навчальних закладів, потреба в яких була визначена державним замовленням.

Отже, слід розрізняти такі гарантії, як забезпечення молоді першим робочим місцем на строк до 2 років та надання роботи за фахом на період не менше 3 років молодим спеціалістам, потреба в яких була визначена державним замовленням. Що ж стосується реального забезпечення першим робочим місцем осіб із зниженою працездатністю, то варто наголосити, що проблема забезпечення першим робочим місцем на сьогоднішній день стоїть перед усією молоддю взагалі та особами із зниженою працездатністю зокрема. Тому враховуючи особливий стан працездатності осіб, в яких вона понижена та з метою зміцнення гарантій права на працю, які їм надаються, необхідно внести зміни до ч. 6 ст. 7 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» і до ч. 3 ст. 5 Закону України «Про зайнятість населення».